

A light blue arrow pointing to the right, positioned to the left of the main title.

TRIPTYCH SOCIÁLNE SIETE

Podporný materiál pre pedagógov

A series of thin, dark blue lines that originate from the left side of the page and curve upwards and outwards, resembling a stylized plant or abstract graphic.

Edusmile s.r.o.
www.edusmile.sk

TRIPTYCH SOCIÁLNE SIETE

Milí pedagógovia,

osobne sa chcem poďakovať, že ste sa rozhodli preventívne pôsobiť na generáciu detí, pre ktoré je virtuálny priestor samozrejmosťou. Tento podporný materiál vám môže poslúžiť ako inšpirácia na diskusiu so žiakmi k nástenkám, ktoré sme zaslali do vašej školy. O internete a sociálnych sieťach sa môžete rozprávať so žiakmi v triede, ale aj priamo pri nástenkách, pretože sú výborným názorným pomocníkom pri tvorbe postojov. Všetko, čo je uvedené v nasledujúcich textoch, prosím prispôbte vekovej kategórii, s ktorou budete diskutovať. Ku každému odseku sme pridali aj zmenšený obrázok časti, ktorej sa týka. Ak budete chcieť s nami zdieľať svoje zážitky alebo pripomienky, kontaktujte nás cez mail na info@edusmile.sk. Vaša spätná väzba nám pomáha robiť veci lepšími.

Želáme veľa úspechov pri diskusiách.

Peter Lengyel

NA SOCIÁLNEJ SIETI

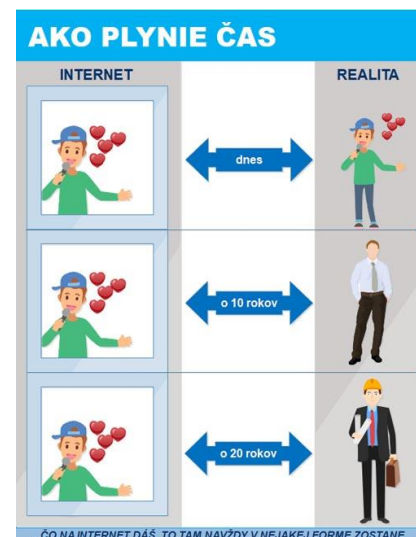
Prvá infografika je zameraná na základné princípy sociálnych sietí. V rozhovoroch s deťmi a študentmi je dôležité prijať fakt, že detí používajú a budú používať sociálne siete. Je však dôležité s nimi viesť partnerskú komunikáciu o situáciách, ktoré život na sociálnych sieťach prináša. Diskusiou si tvoria svoje postoje. Ak im vytvoríte dobrý časový priestor, dozviete sa veľmi veľa o ich vnímaní virtuálneho sveta.

Jedným z princípov sociálnych sietí je večnosť zverejneného. Ak si predstavíme ako meníme svoje pocity a ako ich vnímajú ľudia prezerajúci si históriu našich fotiek a statusov, sú tu obrovské rozdiely. Opýtajte sa detí ako sa cítili pred dvomi rokmi – isto nebudú vedieť. Ktokoľvek z ich priateľov si však ich život spred dvoch rokov môže pozrieť v správach, statusoch, na fotkách.

Nie vždy je to príjemné. Taktiež sú rozdiely v tom ako nás ľudia vnímajú. Známi ľudia nás vnímajú cez spoločné zážitky, ľudia zo sociálnych sietí nás vnímajú cez statusy, komentáre, fotografie. Poznajú len „výsek“ z toho, kto vlastne sme a často nás podľa toho hodnotia. Skúste s deťmi diskutovať o tom, v čom sa môžu o nás mylíť, ak sa spoliehajú len na informácie zo sociálnych sietí.

S „výpovednou“ hodnotou sociálnych sietí o našej osobe a „večnosťou“ súvisí aj obrázok, ktorý hovorí o plynutí času. To, ako sme dávali láskavé vyznania spolužiačke, si o niekoľko rokov môžu pozrieť aj naši partneri, zamestnávateľia, kolegovia v práci, či noví spolužiaci. Rovnako si však môžu pozrieť, že sme zdieľali extrémistické statusy, prípadne šířili HOAXY a môže to o nás vytvárať zlý obraz. Aj keď sú už tie časy dávno preč. Jednou z možností je pravidelne si odstraňovať dávnejšie statusy, ktoré už stratili význam a platnosť, alebo ich už nechceme. **Ak si však niekto stiahne našu fotografiu, video alebo status v čase, keď bol ešte prístupný, strácame akýkoľvek dosah na tento materiál, plne ním disponuje ten druhý.**

RIZIKOVÉ SPRÁVANIE MÔŽE ZNAMENAŤ

ZOSMIEŠNENIE Tvoje posty, fotky, videá a komentáre sú dnes trochu výpne. Budeš vtipný, aj keď si ich o niekoľko rokov prečíta tvoj partner, deti, šéf alebo tvoj zákazník? Zvažuj, čo zdieľaš.	VYDIERANIE Tvoje fotky, videá, vyznania a priznania v súkromných správach dávajú druhej strane moc, ktorú môže využiť, ak ňa bude chcieť k niečomu prinútiť. Zvažuj, čo posieláš.	KONFLIKT SO ZÁKONOM Niektorý zdieľaný obsah môže narážať na práva iných. Snaž sa rozmyslať pred tým, než meďo na sociálnej sieti urobíš, či sa nedostávaš do konfliktu so zákonom. Napríklad v oblasti extrémizmu, ľudských práv, šírenia pornografie.
ZNEUŽITIE INFORMÁCIÍ Informácie z tvojich statusov, komentárov kamarátov, informácie, ktoré o sebe zverejňuješ, môžu spôsobiť, že aj úplne cudzí ľudia budú o tebe vedieť viac, než si žiaš. A môžu to využiť pre svoj prospech, krádať, pronasledovanie, zneprijemňovanie života...	UVEDENIE DO OMYLU Navlečené ne dôveryhodných stránok, ktoré ňina nenavíš a napravdu, riskuješ, že budeš veriť nezmyslom. Môže ti to spôsobiť problémy v škole, v priateľstvách, v rozhodovaní. Over si, čo vidíš na fotkách, vo videách a na stránkach. Je to skutočne tak?	ZÁVISLOSŤ Ak ti až príliš veľa záleží na lajkoch, na počte sledovateľov a reakciách, ovedno sa môže stať, že budeš robiť veci len preto, aby sa zapáčili iným. Všimaj si radšej tvoje naozajstné vzťahy s rodičmi, spolužákmi, kamarátmi.

ĽUDIA, S KTORÝMI KOMUNIKUJEM NA SOCIÁLNEJ SIETI

RODINA → SPOLUŽIACI, KAMARÁTI → ĽUDIA, KTORÝCH POZŇAM → ĽUDIA SO SPOLUČNÝMI PRIATEĽMI → CUDZÍ ĽUDIA S ISKŤAVÝM PROFILOM → CUDZÍ ĽUDIA S SYMPLEŠNÝM PROFILOM

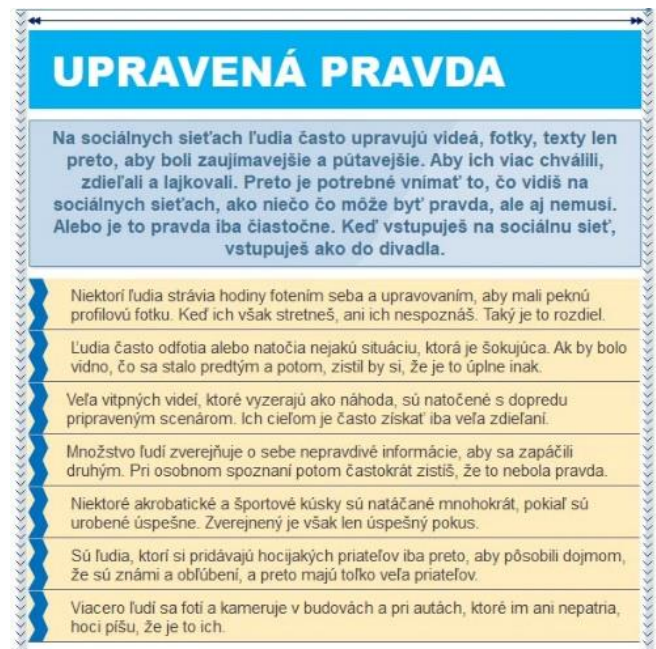
Rizikóvému správaniu sa kontinuálne venujeme vo všetkých infografikách. V tejto fáze si môžete s deťmi prečítať príklady toho, ako sa môže vypomstíť rizikové správanie na sociálnych sieťach. Skúste sa deťmi opýtať na jednotlivé situácie. Opýtajte sa ich, či by vedeli uviesť príklady, prípadne či poznajú niekoho komu sa niečo podobné stalo. V spodnej časti je uvedená os bezpečnosti. Skúste zistiť ako to vidia deti – ako vnímajú komunikáciu ľuďmi a kedy ju ešte považujú za bezpečnú.

Námety otázok pre žiakov:

- Zažil si už niekedy, že bol niekto zosmiešnený na sociálnej sieti? Mohol to nejako ovplyvniť? Ako sa dalo proti tomu postaviť? Ako to dopadlo?

- Ako môže niekto naložiť s tvojimi fotkami a videami, ktoré si poslal? Môže ich niekedy použiť proti tebe? Bolo by moc zlé, ak by ich nielo videl?
- Ktorý obsah by podľa teba mohol byť v rozpore so zákonom?
- Čo prezrádza o ľuďoch fakt, že posielajú HOAXy? Ako takých ľudí vnímajú iní? Ako vnímaš ty ľudí, ktorí posielajú reťazové maily?

Veľmi dôležitým princípom sociálnych sietí je možnosť vyzerať dobre, podľa toho ako kto chce. Tým, že každý má možnosť svoje fotky, videá a texty upraviť ešte pred zverejnením, dáva väčšinou na sociálne siete len to, čo sa mu podarilo. Môže tak pôsobiť ako vždy krásny, vždy šťastný, vždy šikovný, čo môže naopak u druhých ľudí vyvolať pocit, že sú neschopní, škaredí, nešikovní. Je to preto, lebo my poznáme aj svoje slabé stránky aj svoje neúspechy. Skúste si so žiakmi prečítať vety v tejto časti infografiky a opýtať sa žiakov, čo si o uvedenom tvrdení myslia – či s tým súhlasia, či by vedeli zo svojej skúsenosti povedať, že niečo také zažili a ako sa cítia, ak niekto trochu upravuje pravdu. Skúste sa dotknúť aj miery, kedy je to akceptovateľné a kedy nie.

UPRAVENÁ PRAVDA

Na sociálnych sieťach ľudia často upravujú videá, fotky, texty len preto, aby boli zaujímavejšie a pútavejšie. Aby ich viac chválili, zdieľali a lajkovali. Preto je potrebné vnímať to, čo vidíš na sociálnych sieťach, ako niečo čo môže byť pravda, ale aj nemusí. Alebo je to pravda iba čiastočne. Keď vstupuješ na sociálnu sieť, vstupuješ ako do divadla.

- Niektorí ľudia strávia hodiny fotením seba a upravovaním, aby mali peknú profilovú fotku. Keď ich však stretneš, ani ich nespoznáš. Taký je to rozdiel.
- Ľudia často odfotia alebo natočia nejakú situáciu, ktorá je šokujúca. Ak by bolo vidno, čo sa stalo predtým a potom, zistil by si, že je to úplne inak.
- Veľa vitných videí, ktoré vyzerajú ako náhoda, sú natočené s dopredu pripraveným scenárom. Ich cieľom je často získať iba veľa zdieľaní.
- Množstvo ľudí zverejňuje o sebe nepravdivé informácie, aby sa zapáčili druhým. Pri osobnom spoznaní potom častokrát zistíš, že to nebola pravda.
- Niektoré akrobatické a športové kúsky sú natáčané mnohokrát, pokiaľ sú urobené úspešne. Zverejnený je však len úspešný pokus.
- Sú ľudia, ktorí si pridávajú hocikajkých priateľov iba preto, aby pôsobili dojmom, že sú známi a obľúbení, a preto majú toľko veľa priateľov.
- Viacero ľudí sa fotí a kameruje v budovách a pri autách, ktoré im ani nepatria, hoci píšu, že je to ich.

Námety do diskusie:

1. Je podľa teba úprava fotky niečo podobné, ako keď sa krajšie oblečieš von?
2. Prečo sa ľudia snažia vyzerať na sociálnych sieťach bezchybne?
3. Stalo sa ti niekedy, že si ťa fotka pomýlila a skutočnosť bola iná?
4. Máš kamarátov, ktorí si pridávajú hocikoho?
5. Myslíš, že ľudia klamú o veku a majetku, aby vyzerali lepšie?

INTERNETOVÍ PRIATELIA

Každá sociálna sieť má trochu rozdielne princípy „priateľstva“ medzi jednotlivými užívateľmi. Každá sieť má aj rozličné spôsoby ochrany súkromia, možnosti komentovania, lajkovania, zdieľania.

So žiakmi sa môžete pri tejto téme rozprávať napríklad o tom, do akej miery zvažujú, koho si pridajú, prípadne s kým si píšu, čo o tomto človeku vedia. Či sa rodičia, súrodenci zaujímajú o ich virtuálnych

POROZMÝŠĽAJ SKÔR AKO SI PRIDÁŠ

- Poznáme sa?
- Viem, kto to je?
- Prečo si ma chce pridať?
- Viem, čo môžem očakávať?
- Máme spoločných priateľov?
- Je to naozaj ten človek?
- Aký je jeho verejný profil?
- Poznám niekoho, kto vie o ňom viac?
- Ako sa správa k ostatným?
- Je to približne môj rovesník?
- Kto sú jeho priatelia?
- Poznajú ho moji rodičia?
- Z ktorej je školy?
- Odkiaľ je?

priateľov, prípadne, či aspoň o každom vie aj niekto iný. Často sa totiž stáva, že o niektorých priateľoch detí nevie vôbec nikto...

Námety na diskusiu:

1. Ako fungujú priateľstvá na sieťach, kde tráviš čas?
2. Zaujímaš sa o to, kto skutočne je na druhej strane?
3. Myslíš, že sa môže stať, že si píšeš s niekým iným ako očakávaš?
4. Akými otázkami by si mohol zistiť, či je dotýčny tvoj rovesník? Či je pravda, že je ten, za ktorého sa vydáva?
5. Čo ťa väčšinou odradí, ak má niekto v profile?

V rámci četu sa deti a mladí rozprávajú o rôznych témach. Niekedy celkom nedomyšľajú aké informácie o sebe prezradzujú a aká je miera rizika pri niektorých témach. Problémom je tiež, že občas obzvlášť deti, **nevnímajú obmedzenú trvalosť kamarátstva**. Že sa s kamarátom niekedy môžu pohádať, rozkmitiť, rozísť a všetky veci, ktoré **ten druhý vie alebo má k dispozícii vo fotkách a videách, môže (aj nemusí) použiť**.

Väčšinou to býva, že majú informácie o sebe obojstranne, ale vždy to môže jednému poškodiť viac ako druhému. Napríklad, ak sa niekto z nich stane úspešnou osobou. V rámci tejto časti infografiky zachytávame dve roviny tém. Samotné témy vzhľadom na súkromie a témy vzhľadom na to, s kým ich zdieľame. Kombináciou súkromných informácií a četu s neznámymi ľuďmi, sa riziko zneužitia informácií zvyšuje najviac. Skúste sa žiakov opýtať, či by niektoré témy dali do inej časti, prípadne ich nechajte zoradiť témy do vlastného poradia.

V ďalšej časti sa venujeme rozdielu v priateľstvách, ktoré prebiehajú v bezprostrednom kontakte a vo virtuálnom prostredí. Každé prostredie sa vyznačuje nejakými vlastnosťami. Vyzvite žiakov, aby skúsili ešte inak porovnať virtuálne a skutočné prostredie. Skúste si urobiť klady a zápory jednotlivých druhov prostredia, v ktorých prebieha priateľstvo.

Námety do diskusie:

1. Ako sa mení tvoje četovanie, ak sa s človekom vo virtuálnom prostredí aj osobne poznáš?
2. Ktoré prostredie ti vyhovuje viac?
3. Ktoré témy by si nikdy nerozoberal cez internet?

4. Ktoré témy sa ti lepšie riešia cez internet ako zoči-voči?

Ďalšou časťou je porovnávacia tabuľka priateľstva v online priestore. Poukazuje na aktivity, ktorými sa môže priateľstvo ešte viac posilniť a situácie, kedy je internetové priateľstvo viac na škodu. Skúste sa opýtať detí, kde vnímajú hranicu medzi porozumením s internetovým priateľom a pocitom, že to nie je správny človek na priateľstvo. Môžete sa žiakov a študentov opýtať na ďalšie aktivity, ktoré posilňujú a ktoré oslabujú porozumenie.

PRIATEĽSTVO NA SIETI

☒ dobré tipy na hudbu		☐ strach z prezradenia
☒ spoločné aktivity		☐ pocity hanby
☒ milé zážitky		☐ vydieranie
☒ zaujímavé informácie		☐ ohováranie
☒ spoločné projekty		☐ kyberšikana
☒ upevnenie kamarátstva		☐ hádanie sa

Špeciálny priestor sme venovali manipulátorom a manipulačným technikám. Manipulátori môžu pre deti a mladých predstavovať skutočné, reálne a dlhodobé nebezpečenstvo. Občas ide o rovesníkov, či iných ľudí, ktorí si manipuláciou upevňujú svoje sebavedomie, niekedy ide o jedincov, ktorí majú pasiu v ovládaní iných ľudí. Niekedy môže byť za manipuláciou potreba získavať ľudí na svoju stranu v konfliktach s inými. Ale nezriedka smeruje manipulácia k vylákaniu pornografického materiálu od detí, mladých dievčat, chlapcov, prípadne smeruje k osobnému stretnutiu za účelom sexuálneho zneužitia. (pri deťoch)

MANIPULÁTORI

Niektorí ľudia ťa pri číťovaní môžu chcieť manipulovať. Manipulácia je komunikačná technika, keď určitými argumentami, chválením, lichotením, ale aj strachom a citovým vydieraním, niekto ovplyvňuje tvoje rozhodovanie. Väčšinou chce niečo dosiahnuť. Niekedy len tvoju priazeň, ale niekedy ťa môže chcieť vťiahnuť do konfliktu s inými, prinútiť niečo urobiť, získať od teba citlivé informácie, peniaze, v niektorých prípadoch vylákať nahé fotografie, videá, stretnúť sa za účelom sexuálneho zneužitia.

AKÉ VETY ČASTO POUŽÍVA MANIPULÁTOR

...chceš, aby sa mi niečo stalo?...
...ak to nespraviš, nič si urobím...
...ja by som mal z toho zle, urob to ty...
...ak to niekomu povieš, mohli by ma zavrieť...
...ty si to chcela, tak už teraz musíš...
...ak to neurobiš, nebudeš s nami v partii... ..si slaboch, ak to nespraviš...
...vymaž všetko, čo sme si hovorili, aby to nenašili rodičia...
...povedz, že to urobil niekto iný...
...ešte budeš ľutovať, že si to povedal rodičom...

V diskusii so žiakmi a študentami sa môžete porozprávať o dôvodoch, pre ktoré sa snažia ľudia ovplyvňovať druhých, o situáciách, ktoré môžu napovedať, že ide o manipuláciu. Poslúžiť môžu otázky na žiakov s ich skúsenosťami s manipulátormi.

Námety na diskusiu:

1. Aké máš pocity, ak sa chce zoznámiť niekto, koho vôbec nepoznáš, ani on nepozná teba, len si ňa náhodne vybral?
2. Prišla ti už niekedy zvláštna správa od úplne cudzieho človeka, ktorý bol výrazne starší?
3. Prečo podľa teba píše cudzí ľudia zo zahraničia mladým v tvojom veku?
4. Stalo sa niekomu v tvojom okolí, že ti niekto napísal aký/á si krásny/a, pritom sa vôbec nepoznáte a usudzuje len z fotografie?
5. Kedy začínaš cítiť, že ňa chce niekto o niečom nasilu presvedčiť?
6. Stalo sa ti niekedy, že ňa niekto citovo vydieral?
7. Odhalil/a si niekedy manipulátora?
8. Ako sa správajú ľudia, ktorí u teba nemôžu dosiahnuť to, čo by chceli?
9. Stávajú sa ti takéto veci aj od kamarátov?

S manipulátormi a ľuďmi, s ktorými sa nám rozpráva nepríjemne je niekedy veľmi ťažké ukončiť kontakt. Niekedy zo strachu z následkov, inokedy kvôli vydieraniu. Sociálne siete ponúkajú niekoľko možností a opatrení, ktoré môže dieťa využiť pre prerušenie alebo zrušenie kontaktu. Najčastejšie sú to možnosti

s infografiky. Existujú aj iné spôsoby. Skúste dať žiakom a študentom úlohu, aby v modelových situáciách použili niektorý zo spôsobov. Skúste jednotlivé spôsoby prerušenia kontaktu zoradiť od miernych až po trvalé. Skúste sa dotknúť aj témy, ak sú okolnosti už tak ďaleko, že nie je cesta von, či majú dospelého, za ktorým môžu prísť...

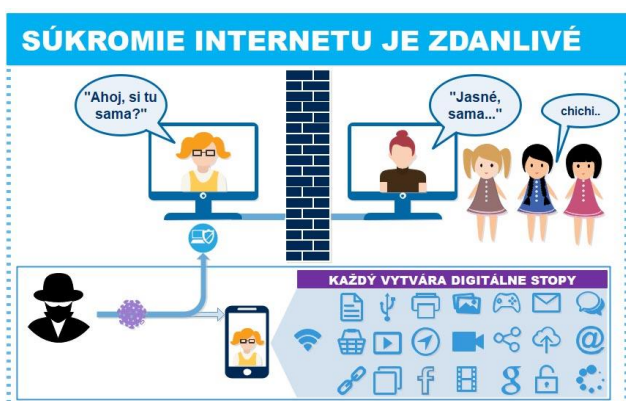
Námety na diskusiu:

1. Skúsil si už niekedy niekoho zablokovať?
2. Stalo sa niekedy v tvojom okolí, že napriek zablokovaniu sa dotyčný snažil nájsť ďalšie iné cesty ako sa skontaktovať?
3. Prečo ľudia najčastejšie blokujú iných ľudí?
4. Zablokoval si niekto už teba? Ako si sa cítil?
5. Komu by si sa zdôveril/a, ak by ťa niekto prenasledoval?

AKTIVITA NA INTERNETE

Táto časť infografiky sa venuje aktivite na internete všeobecnejšie, skôr z pohľadu samotných činností. Hlavnou témou tejto časti je súkromie na internete a digitálne stopy, ktoré za sebou zanechávame. Tie nás môžu dobiehať, aj keď samotné aktivity ukončíme.

Obrázok dvoch čítajúcich dievčat ilustruje, že človek sa oproti realite musí spoliehať len na to, čo vidí cez webkameru na druhej strane, niekedy dokonca ani cez ňu. Súkromie rozhovoru, četu alebo telefonátu je oveľa viac závislé na dôvere dvojice alebo skupiny, ktorá spolu komunikuje. Tretím pozorovateľom môže byť niekto, kto je prihlásený na inom zariadení na niektorom z profilov, ktoré čítajú. Dvojica ani nemusí o ňom vedieť. Prihlasovacie údaje sa neopatrným používaním môžu dostať do rúk niekoho iného. (napríklad prihlásením sa v minulosti na inom zariadení). Mimo čítajúcej dvojice môže niekedy vidieť obsah aj admin, niekedy aj hacker prostredníctvom škodlivého softvéru. Okrem špehovania však môže našu

aktivitu niekto sledovať aj prostredníctvom našich digitálnych stôp. Podľa lajkov, nákupov, mailov, zdieľaných príspevkov, gps polohy...

Námety na diskusiu:

1. Stalo sa ti niekedy, že si zistil/a, že tvoju komunikáciu vedel ešte niekto iný ako ten, s kým si sa rozprával?
2. Rozmýšľal si niekedy prečo ti sociálne siete ponúkajú presne tú reklamu na produkty, ktoré potrebuješ alebo ktoré si si nedávno kúpil, hľadal?
3. Skús porozmýšľať aké digitálne stopy ty zanechávaš vo virtuálnom priestore.
4. Čo môžeš urobiť preto, aby boli tvoje digitálne stopy menej čitateľné alebo ich bolo čo najmenej?

Každá aktivita na internete predstavuje pri používaní isté riziká, ak je používaná nesprávne. V tejto časti je deťom a mladým dobré vysvetliť, že na internete sa dá robiť množstvo zmysluplných vecí a činností, ktoré môžu človeku uľahčiť život, spríjemniť deň, odreagovať myseľ a podporiť priateľstvo a poznanie. Riziko vzniká väčšinou pri neopatrnom a nezodpovednom využívaní virtuálneho priestoru. V tejto časti môžete s deťmi vymenovať ešte viac zaujímavých konkrétnych aktivít, ktoré im nejak pomohli, niečo zlepšili... Pozitívnymi príkladmi ich motivujte k využívaniu internetu na pozitívne aktivity. Pozitívne príklady môžu žiaci čerpať z okienok v zelenom páse.

V oranžovom páse sa nachádzajú aktivity, ktoré za istých okolností môžu spôsobiť problém, prípadne sa touto aktivitou môže zvýšiť riziko. Pristaviť sa môžete pri uvedenom slovíčku **spustnutie**, ktorého význam zachytáva stav, kedy sa z mladého veselého človeka vplyvom okolností stáva smutný, niekedy depresívny človek, ktorý je v začarovanom kruhu negatívnych emócií, konfliktov, straty zmyslu života. A nezriedka končí v zajatí sociálno-patologických javov.

Červená oblasť sú činnosti, ktoré sú vyslovene rizikové a často vedú priamo do konfliktu so zákonom alebo poškodzujú zdravie, či ohrozujú niekoho druhého, často aj seba samého. Problémom je, že mnohé deti majú už teraz posunutú „latku“ vnímania svojho vlastného konania a môžu sa dopúšťať protispoločenského správania nevedomujúc si dôsledky. V týchto prípadoch je potrebné oveľa viac hovoriť s rodičmi o probléme dieťaťa, prípadne mu sprostredkovať pomoc.

LEPŠIA BEZPEČNOSŤ

Táto časť infografiky hovorí o správaní, ktoré pomáha bezpečne fungovať v online priestore. Opýtajte sa žiakov na ďalšie možnosti ako spraviť internet bezpečnejší. Zaujímavou aktivitou môže byť vytvorenie vlastného „kokteilu“ bezpečného internetu. (napríklad formou skupinovej práce)

NETIKETA

NETIKETA sú nepísané pravidlá vo virtuálnom prostredí. Toto slovo je spojením slo NET (sieť) a ETIKETA (pravidlá spoločenského správania)

- 1 Uvedom si, že si píšeš s ľuďmi, aj keď ich nevidíš...
- 2 Snaž sa byť slušný ako keď si zoči-voči...
- 3 Prispôbovuj zdvorilosť tým, s ktorými si píšeš...
- 4 Ak si v niečom šikovnejší, pomôž druhým...
- 5 Snaž sa písať zrozumiteľne a bez chýb...
- 6 Ak si admin, nezneužívaj svoju moc...
- 7 Rešpektuj súkromie vašich správ...
- 8 Akceptuj drobné chyby a rozdielnu zdatnosť...
- 9 Neposielaj SPAM a HOAX, dbaj na autorské práva...

S bezpečným internetom ide ruka v ruke takzvaná NETIKETA. Je to spojenie slov NET (sieť) a ETIKETA. Z tohto pohľadu je netiketou súbor pravidiel, ktoré by mali platiť medzi ľuďmi, ktorí vystupujú v online priestore. Netiketa vychádza z dokumentu, ktorý ju pomerne rozsiahlo opisuje, zachytáva „slušnosť“ v mailoch, pri rozhovoroch, nabáda na toleranciu. Voľné zhrnutie netikety v krátkych vetách sme pretavili do časti s rovnomenným názvom. Na diskusiu so žiakmi je to veľmi pekná téma, pretože sa dá cez ňu motivovať a pozitívne vnímať život s technológiami. V tejto často odporúčam si s deťmi jednotlivé body prejsť a zistiť, či žiaci rozumejú jednotlivým princípom netikety.

V záverečnej časti sa venujeme kontaktom pomoci. Najhoršie totiž je, ak dieťa pociťuje vo virtuálnom prostredí strach alebo sa pasuje s nejakým problémom a nemá v okolí niekoho, kto by mohol reálne pomôcť. Ideálne je, ak sa v škole nachádza človek, za ktorým môže dieťa prísť a zdôveriť sa mu. Je samozrejmé, že dieťa by malo hľadať pomoc v prvom rade v rodine, ale ak to tak nerobí, pravdepodobne má na to dôvod. Nemusí to byť len tým, že by malo „zlých“ rodičov, ale môže to byť dané chúlivosťou témy, obavou z reakcie, „staromódnosťou“ rodičov, tabu v rodine a pod. Aj preto deťom uvádzame kontakty na anonymné linky, kde môžu komunikovať bez toho, aby museli čokoľvek zdôvodňovať.

KONTAKTY POMOCI

LINKA DETSKEJ ISTOTY		116 111 www.lidi.sk
LINKA DETSKEJ DÓVERY		0907 401 749 www.linkadeti.sk
INTERNETOVÁ PORADŇA IPčko		www.ipcko.sk

Okrem uvedených kontaktov je dobré, aby pedagóg, či preventista vedel, že niektoré ohrozenia detí na internete môžu byť priestupkom alebo trestným činom. V tom prípade odporúčame upovedomiť rodičov a príslušné inštitúcie, ktoré by mali dieťaťu pomôcť a ochrániť ho.

Vo fáze podozrenia na zmenu správania dieťaťa, v súvislosti s možnou kyberšikanou, sa škola môže obrátiť na CPPPaP. V prípade nespolupráce rodiča

a pretrvávajúceho problému sa môže obrátiť na oddelenie Sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktoré sídli v každom okresnom meste na Úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny.

V prípade výskytu kyberšikany, podozrenia na zneužitie dieťaťa, prípadne na iný trestný čin alebo priestupok, je škola (riaditeľ, pedagóg, odb. zamestnanec) povinná informovať príslušné oddelenie Sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a políciu.

Našou snahou však je pôsobiť preventívne a pokúsiť sa eliminovať potrebu zásahu – intervencie.

Sme na konci. Úprimne ďakujem za každú zrealizovanú aktivitu, ktorou ste prejavili snahu urobiť pre školské aj virtuálne prostredie bezpečnejším. V prípade potreby diskusie alebo potreby zdieľania svojich zážitkov z rozhovorov so žiakmi a študentmi, nás pokojne kontaktujte.

Peter Lengyel

Ak máte chuť aj na problematiku šikanovania, môžete to skúsiť s našim ďalším triptychom. Nájdete ho na www.edusmile.sk

